basic education

Department:
Basic Education
**REPUBLIC OF SOUTH AFRICA**

# SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/
# NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

## AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL V2

## MEI/JUNIE 2026

## MPUMALANGA

**PUNTE: 40**

**TYD: 1½ uur**

**Hierdie vraestel bestaan uit 13 bladsye.**

*Kopiereg voorbehou*

**INSTRUKSIES EN INLIGTING**

1. MOENIE probeer om die hele vraestel te lees nie. Raadpleeg die INHOUDSOPGAWE op die volgende bladsy en merk die vraagnommer oor die teks wat jy hierdie jaar bestudeer het. Lees hierdie vraag aandagtig deur voor jy dit beantwoord.

2. Hierdie vraestel bestaan uit TWEE afdelings:

| | | |
|---|---|---|
| AFDELING A: | Drama | (40) |
| AFDELING B: | Kortverhale | (40) |

3. Beantwoord die vrae in EEN van die afdelings:

   AFDELING A: DRAMA
   Beantwoord die vrae oor die drama *(Perdekrag)* wat jy bestudeer het.

   **OF**

   AFDELING B: KORTVERHALE
   Beantwoord die vrae oor TWEE kortverhale wat jy bestudeer het.

4. Volg die instruksies aan die begin van elke afdeling noukeurig.

5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.

6. Laat 'n reël oop na elke antwoord.

7. Voorgestelde tydsindeling:

   AFDELING A: 90 minute

   **OF**

   AFDELING B: 90 minute

8. Skryf netjies en leesbaar.

**INHOUDSOPGAWE**

Kies SLEGS die afdeling wat jy bestudeer het.


| **AFDELING A: DRAMA**<br><br>**Beantwoord slegs die EEN vraag.** | | |
|---|---|---|
| **VRAAGNOMMER** | **PUNTE** | **BLADSYNOMMER** |
| 1. *Perdekrag* | 40 | 4 |
| | | |
| **OF** | | |
| **AFDELING B: KORTVERHALE**<br><br>**Beantwoord AL TWEE kortverhale.** | | |
| 2. "Tom" | 20 | 9 |
| | | |
| **EN** | | |
| | | |
| "Die hen en die naald" | 20 | 11 |

## AFDELING A: DRAMA

Hierdie afdeling bestaan uit EEN vraag.

### VRAAG 1: *PERDEKRAG* – Cecilia du Toit

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

### TEKS A

| | | |
|---|---|---|
| WILMA: | Die magistraat het gevoel dat jy net nog nooit 'n kans gekry het nie – | |
| LUCKY: | – en nou dink julle as ek hier rondhang, gaan ek "insig kry in my probleem"? Fat bleddie chance! | |
| WILMA: | Die idee is vir jou om te leer. Hierdie perde kan jy nie boelie nie. Hulle sien dwarsdeur jou. | 5 |
| LUCKY: | *(Desperaat.)* Wat de hel wil jy hê moet ek doen? | |
| WILMA: | Jy kan begin deur die perde se vertroue te wen. | |
| LUCKY: | Ag, spaar my dit! *(Hy beduie na Kaizer.)* Moet ek hom agter sy oor kielie dat sy been soos 'n brakkie s'n skop-skop? *(Hy lag vir sy eie grap.)* | |
| WILMA: | Lyk dit vir jou of Kaizer jou vertrou? Hm? Of Tinkerbelle? (*Lucky aarsel.)* Toe, sê my? Volg hulle jou net omdat jy vra? Lig hulle 'n poot sodat jy – | 10 |
| LUCKY: | *(Gil uit frustrasie.)* Dêmmit! Hoe moet ek – ? Jy het grootgeword met die goed. | |

1.1 "Die magistraat het gevoel dat jy net nog nooit 'n kans gekry het nie –" (Reël 1)

1.1.1 Wat was die straf wat die magistraat vir Lucky gegee het? (1)

1.1.2 Waar moes Lucky hierdie straf uitdien? (1)

1.1.3 Waarom het Lucky nie met troeteldiere "grootgeword" nie? (1)

1.1.4 Lucky het vir Lady Jane geskrik en weggehardloop.

Wat het Wilma gedoen nadat Lucky weggehardloop het? (1)

1.2 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.2) en die letter (A–D) neer.

"Hulle sien dwarsdeur jou." (Reël 4 en 5)

Met hierdie woorde bedoel Wilma dat perde ...

A baie goed kan sien.
B weet wanneer mense siek is.
C hulle nie aan mense steur nie.
D kan aanvoel of mense goed of sleg is. (1)

1.3 Skryf die volgende sin oor en verander die onderstreepte deel om die stelling WAAR te maak.

Die eienaar van die perdeplaas wou hê dat Lucky en Binki haar <u>mevrou Botes</u> noem. (1)

1.4 Lucky se woorde sê vir ons hoe Lucky voel.

Kies die emosie uit KOLOM B wat by Lucky se woorde in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (1.4.1 tot 1.4.4) en die letter (A–E) neer.

| KOLOM A | | KOLOM B | |
|---|---|---|---|
| 1.4.1 | "… ryk rotte gee meer om vir diere ..." | A | Lucky was ongeduldig met Lady Jane. |
| 1.4.2 | "Sy het net haar eie two-by-two's." | B | Lucky het van sokker gehou. |
| 1.4.3 | "Maar hoe de hel gaan ek jou impress?" | C | Lucky het gespot oor sy ma wat werk toe loop. |
| 1.4.4 | "Lig jou bleddie poot!" | D | Lucky was kwaad omdat hy arm was. |
| | | E | Lucky het gevoel dat Wilma hom nie vertrou nie. |

(4 x 1) (4)

1.5 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die drama gebeur.

- Wilma het vir Lucky vertel van die kinders wat by haar kom perdry.
- Wilma het Lucky se selfoon gevat en in haar sak gesit.
- Wilma het vir die prokureur gesê dat Lucky by die grootpad vir haar wag.
- Wilma het vir Lucky gewys wat hy moes doen. (4)

1.6 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (1.6.1 en 1.6.2) en die antwoord neer.

Die tema van hierdie drama is dat perde mense kan help om (1.6.1) (gesond/ryk) te word. Een van die lesse wat 'n mens uit die drama kan leer, is dat jy (1.6.2) (met ander mense moet raas oor verkeerde dinge/die beste van jou eie omstandighede moet maak). (2)

1.7 Waarom kan ons sê dat Wilma nie moed opgegee het met Lucky nie, al het hy verkeerd opgetree? (1)

1.8 Waarom was dit verkeerd van Lucky om Binki se kontaklys te verander? (1)

1.9 Hoe sou jy gevoel het as jy Lucky was en jy op die perdeplaas moes gaan werk? (1)

1.10 "Dêmmit! Hoe moet ek – ?" (Reël 12)

Waarom laat die skrywer vir Lucky die woord "Dêmmit!" gebruik? (1)

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

**TEKS B**

BINKI: Nee, my ma het gesê sy is te –
LUCKY: – sy's te besig om weer 'n hond te hê. Jip, natuurlik.
BINKI: *(Skud haar kop hartseer.)* Ja, maar sy is regtig –
LUCKY: Aag, dis oukei. Jy het mos nou al hierdie perde. *(Lucky maak lawwe galopbewegings om die oomblik op te vrolik. Binki lag vir hom. Sy hou haar hand uit vir haar foon. Lucky spring weg van haar en begin weer te tik.)* Nee, wag, ek sit net 'n nuwe naam in.
BINKI: Jy het dan al joune ingetik.
LUCKY: Ja, maar hierdie een is nou my ander naam. "Extra Lucky". En my naam is eerste by jou contacts. En die nommer is 7-7-7.
BINKI: *(Lag, maar probeer haar foon by hom gryp.)* Nee, man, gee my foon! *(Hulle stoei speels om besit van die foon. Lucky bly voor Binki wegdans. Binki gryp in die lug rond. Die spel word al wilder ...)*

1.11 Wat was Binki se hondjie se naam? (1)

1.12 Noem TWEE dinge wat tydens die brand gebeur het wat Binki hartseer gemaak het. (2)

1.13 VOLTOOI die volgende sinne deur elke keer EEN woord in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommers (1.13.1 tot 1.13.4) en die antwoord neer.

elf; naweke; Sabrina; onderwyser; twaalf; Grace; besigheidsvrou; vakansies

1.13.1 Binki het haar ma ... genoem. (1)

1.13.2 Binki se ma was baie besig, want sy was 'n ... (1)

1.13.3 Binki se ma het haar soms ... kom haal om by haar te gaan kuier. (1)

1.13.4 Binki het graad ... deur korrespondensie gedoen. (1)

1.14 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommer (1.14) en die antwoord neer.

"Jip, **natuurlik**." (Reël 2)

Dit is 'n voorbeeld van (sarkasme/'n vergelyking). (1)

1.15 Die dinge wat mense doen, het gevolge.

Kies die gevolg uit KOLOM B wat by die inligting in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (1.15.1 tot 1.15.4) en die letter (A–E) neer.

| KOLOM A | | KOLOM B | |
|---|---|---|---|
| 1.15.1 | Binki wou nie met vreemde mense praat nie. | A | Binki het Lucky probeer waarsku dat Wilma agter hom staan. |
| 1.15.2 | Binki het haar lewe gewaag om haar hondjie te red. | B | Binki se ma het die foon in haar oor neergesit. |
| 1.15.3 | Binki wou weet waarom haar ma haar weer nie wou kom haal nie. | C | Binki het op haar eie klein takies op die perdeplaas gedoen. |
| 1.15.4 | Die perde en mense by die perdeplaas was genoeg vir Binki. | D | Binki het besluit sy het haar ma nie nodig nie. |
| | | E | Lucky het gedink dat Binki hom sou haat as sy weet wat hy aan diere gedoen het. |

(4 x 1) (4)

1.16 Net soos Lucky, is Binki ook gestraf deur by die perdeplaas te werk.

Gee 'n feit uit die verhaal om te motiveer waarom die stelling ONWAAR is. (1)

1.17 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.17) en die letter (A–D) neer.

Die woorde "*(Skud haar kop hartseer.)*" in reël 3 is skuinsgedruk en tussen hakies, want dit ...

A beklemtoon dat Binki ongelukkig is.
B wys wat die karakter op daardie oomblik doen.
C wys vir die gehoor dat hulle hartseer moet wees.
D maak die gesprek tussen die karakters interessant. (1)

1.18 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (1.18.1 en 1.18.2) en die antwoord neer.

Aan die begin van die drama (1.18.1) (het Binki graag die perde gelei/was Binki bang vir die perde). Aan die einde van die drama was Binki (1.18.2) (tevrede/ongelukkig) om saam met die perde op die plaas te bly. (2)

1.19 Waarom was dit goed vir Wilma dat Binki op die perdeplaas gewerk het? (1)

1.20 Hoe het Lucky se straf hom positief verander? (1)

1.21 Lucky het Binki van die begin af geterg.

1.21.1 Wat sou jy anders as Lucky gedoen het? (1)

1.21.2 Waarom sê jy so? (1)

**TOTAAL AFDELING A: 40**

## AFDELING B: KORTVERHALE

Hierdie afdeling bestaan uit EEN vraag.

### VRAAG 2: *BLADSAK* – Lucas Malan

Beantwoord die vrae oor AL TWEE verhale.

VERHAAL A: "TOM" – Jeanne Goosen
EN
VERHAAL B: "DIE HEN EN DIE NAALD" – Minnie Postma

### VERHAAL A: "TOM" – Jeanne Goosen

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

### TEKS C

Hy laat sy kop sak, maar daar is 'n koppige trek om sy mond. Hy sê: "Maar ons kan dorp toe gaan daarmee en allerhande goed aanry!"
Ek skud my kop. "Wat aanry?" vra ek sarkasties.
"Ons het altyd goed wat aangery moet word," sê my broertjie.
"Ag, asseblief tog, man!"
"Dit was buitendien 'n hengse *bargain*," vervolg hy. "Weet jy wat betaal 'n mens vandag vir 'n góéie donkie? Goed. Die karretjie is nou wel 'n bietjie ... wel, 'n bietjie lamlendig, maar dié kan ek self regmaak."
" 'n Honderd rand!" roep ek moedeloos uit. "Wat gaan ons vir die res van die maand doen vir kos? En daar is nog jou skoolfooie ook."

2.1 " 'Wat aanry?' vra ek sarkasties." (Reël 3)

2.1.1 Wie praat hier? (1)

2.1.2 By watter plek is hulle? (1)

2.1.3 Wát wou die broertjie met die donkie en karretjie aanry? (1)

2.1.4 Waarom moes hulle die groente omhein? (1)

2.2 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (2.2) en die letter (A–D) neer.

"... wel, 'n bietjie lamlendig ... " (Reël 7 en 8)

Met hierdie woode bedoel die broertjie dat die karretjie ...

A oud was.
B glad nie kon ry nie.
C nie in 'n goeie toestand was nie.
D te groot was vir die donkie om te trek. (1)

2.3 Skryf die volgende sin oor en verander die onderstreepte deel om die stelling WAAR te maak.

Die donkie was goed versorg. (1)

2.4 Die karakters se woorde sê vir ons hoe die karakters voel.

Kies die emosie uit KOLOM B wat by die karakter se woorde in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (2.4.1 tot 2.4.4) en die letter (A–E) neer.

| KOLOM A | | KOLOM B | |
|---|---|---|---|
| 2.4.1 | " 'n Honderd-vervlakste rand …" | A | Die broertjie was positief. |
| 2.4.2 | "Die donkie sal hom self betaal." | B | Die suster was baie kwaad. |
| 2.4.3 | "Niks wat ek nog gedoen het, was reg in jou oë nie." | C | Die broertjie het gevoel die suster vertrou hom nie. |
| 2.4.4 | "En ekskuus dat ek vra." | D | Die broertjie was opgewonde. |
| | | E | Die suster was sarkasties. |

(4 x 1) (4)

2.5 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (2.5.1 en 2.5.2) en die antwoord neer.

Die tema van hierdie kortverhaal is (2.5.1) (om te glo in wat jy doen/liefde vir mense). Een van die lesse wat 'n mens uit hierdie verhaal kan leer, is dat jy (2.5.2) (van mening kan verander/by jou besluite moet bly). (2)

2.6 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.

- Die donkie het sy tande vir die verteller gewys.
- Die broertjie het gehuil omdat die suster hom kritiseer.
- Die broertjie het gesê hy sal self die donkie se mis optel.
- Die broertjie het vir die suster gewys hoe vol skaafplekke die donkie is. (4)

2.7 Waarom was dit goed dat die broertjie vir die suster gesê het dat sy hom net altyd kritiseer? (1)

2.8 Waarom was dit verkeerd van die broertjie om alleen te besluit om die donkie en karretjie te koop? (1)

2.9 Hoe sou jy gevoel het as jou broertjie julle laaste geld gebruik het om 'n donkie en 'n karretjie te koop? (1)

2.10 "Dit was buitendien 'n **hengse *bargain***." (Reël 6)

Hoekom laat die skrywer die broertjie hierdie woorde gebruik? (1)

**EN**

## VERHAAL B: "DIE HEN EN DIE NAALD" – Minnie Postma

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

### TEKS D

Haar kinders hoor haar huil, hulle kom na haar toe aangehardloop en kruip onder haar vlerke in wat sy vir hulle oophou.
Sy kreun hard, maar hulle sit doodstil*, tu-u-u* …
Toe Valk weg is, kom hulle behoedsaam uit en begin weer soek.
Daar is onrus in die hart van hul moeder. Onrus en vrees.
Sy het alles vergeet van die mooi karos. Sy dink net aan die naald, aan die valk, aan die kinders.
'n Kort rukkie was sy soos die vrou van 'n kaptein; nou is sy maar net 'n moeder van wie dié wat sy liefhet, in gevaar verkeer. Sy moet daardie naald kry!

2.11 Waarom het Hen die naald by Valk geleen? (1)

2.12 Noem TWEE dinge wat Hen se kinders in hulle huis moes doen. (2)

2.13 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommer (2.13) en die antwoord neer.

" 'n Kort rukkie was sy **soos die vrou van 'n kaptein** ..." (Reël 8)

Dit is 'n voorbeeld van 'n (metafoor/vergelyking). (1)

2.14 VOLTOOI die volgende sinne deur elke keer EEN woord in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommers (2.14.1 tot 2.14.4) en die antwoord neer.

vyande; tafel; hoenders; lag; vloer; huil; vriende; valke

2.14.1 Aan die begin van die verhaal was Valk en Hen … (1)

2.14.2 Valk het van Hen gehou, want sy kon lekker praat en lekker ... (1)

2.14.3 Hen het die naald op die ... vergeet. (1)

2.14.4 Hen het by die ander … gaan spog. (1)

2.15 Die dinge wat mense doen, het gevolge.

Kies die gevolg uit KOLOM B wat by die inligting in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (2.15.1 tot 2.15.4) en die letter (A–E) neer.

| KOLOM A | | KOLOM B | |
|---|---|---|---|
| 2.15.1 | Valk het Hen vertrou. | A | Die ander henne het ook kuikens gehad. |
| 2.15.2 | Hen het Valk se naald verloor. | B | Die kuikens het onder die henne se vlerke ingekruip. |
| 2.15.3 | Almal het Hen na die verlore naald help soek. | C | Valk en Hen het mekaar nou beter verstaan. |
| 2.15.4 | Die hoenders het Valk se skaduwee gesien. | D | Valk het sy naald vir Hen geleen. |
| | | E | Hen moes haar belofte aan Valk nakom. |

(4 x 1) (4)

2.16 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (2.16) en die letter (A–D) neer.

"... nou is sy maar net 'n moeder ..." (Reël 8)

Dit beteken dat Hen ...

A nog kuikens wou hê.
B baie kuikens gehad het.
C nou haar kinders eerste gestel het.
D vir die ander henne gevra het om na haar kinders te kyk. (1)

2.17 Valk het een van Hen se kuikens gevang.

Gee 'n feit uit die verhaal om te motiveer waarom die stelling ONWAAR is. (1)

2.18 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (2.18.1 en 2.18.2) en die antwoord neer.

Aan die begin van die verhaal was dit vir Hen (2.18.1) (belangrik/onbelangrik) hoe sy gelyk het. Aan die einde van die verhaal het sy besef dat (2.18.2) (hoe jy lyk/jou familie) die belangrikste is. (2)

2.19 Waarom kan ons sê dat die storie negatief vir Valk geëindig het? (1)

2.20 Waarom kan ons sê dat die storie positief vir Hen geëindig het? (1)

2.21 Hen het baie hard na die verlore naald gesoek.

2.21.1 Wat sou jy anders as Hen in hierdie situasie gedoen het? (1)

2.21.2 Waarom sê jy so? (1)

**TOTAAL AFDELING A: 40**
**GROOTTOTAAL: 40**

*Kopiereg voorbehou*